

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Допущено до захисту
Завідувач кафедри _____

(підпис)

Козак Ю.Г.

(прізвище та ініціали)

“ ”

20_ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.05052 Міжнародні економічні відносини

за освітньою програмою «Міжнародна економіка»

на тему: Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)

Виконавець:

студентка ФМЕ, гр. 43

Домбровська Наталя Володимирівна

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., профессор

Козак Юрій Георгійович

/підпис/

ОДЕСА - 2020 рік

АНОТАЦІЯ

Домбровська Наталя Володимирівна. «Шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»))».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.05052 «Міжнародні економічні відносини» за освітньою програмою «Міжнародна економіка». Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступає процес забезпечення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства.

Визначена сутність та роль міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств; з'ясовані чинники, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність промислових підприємств; обґрунтовані методи оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємств.

Здійснений аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»; проаналізовані чинники, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність ПАТ «Одескабель»; проведена оцінка міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».

Розроблені рекомендації щодо удосконалення зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»; запропоновані заходи з підвищення конкурентних переваг продукції ПАТ «Одескабель»; проведено обґрунтування проекту розширення обсягів виробництва кабельної продукції підприємства.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, промислове підприємство, зовнішньоекономічна діяльність, чинники, оцінка, продукція, конкурентні переваги, рекомендації.

ANNOTATION

Dombrovska Natalia. "Ways to increase the international competitiveness of industrial enterprises (on the example of PJSC "Odeskabel")».

Qualifying work for a bachelor's degree in 6.05052 «International Economic Relations" in the educational program "International Economics». Odessa National Economic University. - Odessa, 2020

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of research is the process of ensuring the international competitiveness of an industrial enterprise.

The essence and role of international competitiveness of industrial enterprises are determined; the factors influencing the international competitiveness of industrial enterprises are clarified; substantiated methods of assessing the international competitiveness of enterprises.

The analysis of foreign economic activity of PJSC "Odeskabel" is carried out; the factors influencing the international competitiveness of PJSC "Odeskabel" are analyzed; an assessment of the international competitiveness of PJSC "Odeskabel" was conducted.

Developed recommendations for improving the foreign economic activity of PJSC "Odeskabel"; proposed measures to increase the competitive advantages of PJSC "Odeskabel"; the substantiation of the project of expansion of volumes of production of cable production of the enterprise is carried out.

Key words: international competitiveness, industrial enterprise, foreign economic activity, factors, estimation, production, competitive advantages, recommendations.

ЗМІСТ

	Стор
ВСТУП	4
Розділ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	7
1.1. Сутність та роль міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств	7
1.2. Чинники, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність промислових підприємств	15
1.3. Методи оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємств	21
Висновки до розділу 1	9
Розділ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	30
2.1. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»	30
2.2. Аналіз чинників, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність ПАТ «Одескабель»	39
2.3. Оцінка міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель»	49
Висновки до розділу 2	57
Розділ 3 Напрями підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства ПАТ «Одескабель»	58
3.1. Удосконалення організаційно-економічних механізмів експорту як чинник підвищення міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель»	59
3.2. Підвищення конкурентних переваг продукції ПАТ «Одескабель» як засіб посилення міжнародної конкурентоспроможності підприємства	66
3.3. Обґрунтування проекту розширення обсягів виробництва кабельної продукції підприємства	73
Висновки до розділу 3	76
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність дослідження. В даний час проблема підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств набуває значної актуальності. Це пояснюється посиленням інтенсивності розвитку всіх процесів економічного середовища, зміною факторів впливу зовнішнього середовища в результаті зростання глобалізаційних процесів, підвищенням ризику зовнішньоекономічної діяльності.

Міжнародна конкурентоспроможність підприємств базується на якості, швидкості прийняття рішень, технічних перевагах, обслуговуванні і диференціації продукту. Ключовим фактором міжнародної конкурентоспроможності, якщо мається на увазі рівень підприємства, є підвищення загальної продуктивності. У науковій літературі превалює визначення міжнародної конкурентоспроможності підприємства як його здатність створювати і реалізовувати продукцію, цінові та нецінові якості якої більш привабливі, ніж в аналогічній продукції конкурентів на зовнішньому ринках. В даний час при виході українських промислових підприємств на зарубіжні ринки існує проблема забезпечення подальшого зростання їх рівня міжнародної конкурентоспроможності.

Слід зазначити, що розробка концепції підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств є складною проблемою. Залежності від впливу зовнішнього середовища, внутрішніх чинників, стратегічних завдань, індивідуальних особливостей підприємства концепція підвищення міжнародної конкурентоспроможності може включати в себе безліч різних елементів: організаційно-управлінських, технологічних, маркетингових, фінансових, інвестиційних та інших.

Тому вищий менеджмент промислових підприємств повинен сформувати відповідальне і більш глибоке наукове осмислення самої категорії міжнародної конкурентоспроможності у всьому різноманітті факторів, що її визначають. Проблема забезпечення стійких ринкових позицій українських промислових

підприємств повинна вирішуватися досягненням порівнянних з провідними світовими компаніями показників конкурентоспроможності на основі, еквівалентної взаємодії в рамках зовнішньоекономічної діяльності.

Стан наукового дослідження. Значний внесок у розвиток теоретичних та методичних основ міжнародної конкурентоспроможності зробили такі вітчизняні і зарубіжні вчені-економісти, як: Т.В. Андросова, І.В. Багрова, Н.П. Борецька, А.В. Бородин, Д.О. Вітько, І.В. Гуторова, І.М. Дашко, І.З. Должанский, Л.І. Єргієва, Р.І. Жовновач, С.М. Зінчик, І.Г. Кадирус, Л.М. Калашникова, О.О. Кахович, С.М. Кваша, А.В. Кириленко, С.М. Клименко, У.І. Когут, Ю.Г. Козак, І.С. Ладунка, С.В. Малихіна, М.Й. Малік, Ю.М. Мануйлович, О.О. Масляєва, І.В. Нижник, В.Н. Парсяк, А.І. Пляскіна, М. Портер, Л.Є. Ревуцька, А.О. Сітковська, Р. А. Фатхутдінов, І. В. Хлівна, Н.А. Хрущ, О.В. Шляга, Л.О. Юзьвак, О.Г. Янковий та ін. Але не всі стратегічні аспекти формування міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств в роботах вітчизняних та закордонних науковців висвітлено докладно.

Мета і завдання роботи. Метою роботи є дослідження шляхів підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства ПАТ «Одескабель».

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) визначити сутність та роль міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств;
- 2) розглянути чинники, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність промислових підприємств ;
- 3) охарактеризувати методи оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємств;
- 4) провести аналіз зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»;
- 5) проаналізувати чинники, які впливають на рівень міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель»;
- 6) здійснити оцінку міжнародної конкурентоспроможності ПАТ

«Одескабель»;

7) розробити рекомендації щодо удосконалення зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»;

8) запропонувати шляхи підвищення конкурентних переваг продукції ПАТ «Одескабель»;

9) обґрунтувати проект розширення обсягів виробництва кабельної продукції підприємства.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та науково-практичні засади економічного забезпечення підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства на світовому ринку кабельно-провідних виробів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та визначених завдань в роботі використана система загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: системний аналіз, порівняння, формалізація, метод ключових понять (під час вивчення теоретико-методологічних засад міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств); економіко-статистичний аналіз, SWOT-аналізу, SNW-аналіз, графічний та табличний методи (під час аналізу сучасного стану міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель»); наукової абстракції, проектного аналізу та узагальнення (під час обґрунтування напрямів підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства ПАТ «Одескабель»).

Практична значущість дослідження полягає в розробці шляхів підвищення міжнародної конкурентоспроможності, які можуть бути впроваджені в практичну діяльність промислового підприємства ПАТ «Одескабель».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

ВИСНОВКИ

Підводячи підсумок, можна зробити наступні висновки.

1. Міжнародну конкурентоспроможність промислового підприємства можна розглядати в широкому та вузькому значеннях. За широким підходом – це можливість досягти найкращих результатів у конкретній сфері діяльності в процесі конкурентної боротьби на міжнародному ринку. За вузьким підходом – це оцінена суб'єктами зовнішнього середовища перевага підприємства на обраних сегментах міжнародного ринку над конкурентами в даний момент часу, яка визначається конкурентоспроможністю його товарів і рівнем конкурентного потенціалу, що характеризує здатність розробляти, виготовляти, збувати і обслуговувати товари, що перевершують за якістю і ціною ринкові аналоги.

2. Усі чинники, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність промислових підприємств можна умовно поділити на зовнішні (державна політика, правове середовище, економічні умови, монополізація економіки, ресурсний потенціал, товарні ринки, ринкова інфраструктура, соціальні умови) та внутрішні (ресурси, маркетингові дослідження, фінансові можливості, система обліку, система постачання, логістика та збутова діяльність, інформаційні ресурси, організаційна структура, місцезнаходження підприємства).

3. Всі методи оцінювання міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств можна об'єднати в наступні групи: методи, ґрунтовані на аналізі порівняльних переваг; методи, що базуються на оцінці фінансового стану підприємства; методи, засновані на теорії ефективної конкуренції; методи, ґрунтовані на теорії якості товару; матричні методи; методи визначення конкурентної позиції з точки зору стратегічного потенціалу підприємства; інтегральний метод; метод бенчмаркінгу та інші.

4. Сьогодні ПАТ «Одескабель» є одним з лідерів СНД з виробництва у відповідності до світових стандартів: телефонних кабелів зв'язку; волоконно-

оптичних кабелів; ЛАН-кабелів; радіочастотних кабелів; силових кабелів та нагрівальних кабелів. Аналіз зовнішньоторговельної діяльності підприємства дозволяє зробити висновок про її активність у 2017-2019 роках. ПАТ «Одескабель» зовнішньоторговельну діяльність веде успішно, в динаміці обсяги експорту та імпорту зростають, є налагоджені стосунки з іноземними споживачами та постачальниками. В цілому підприємство більше орієнтовано на експортну діяльність.

5. На міжнародну конкурентоспроможність ПАТ «Одескабель» впливають фактори зовнішнього та внутрішнього середовища. Конкуренція на ринку кабельної продукції дуже висока, тому для ПАТ «Одескабель» існує загроза зменшення обсягів виробництва та зменшення долі ринку. Висока кваліфікація персоналу, достатня кредитоспроможність та постійність іноземних партнерів дають змогу ПАТ «Одескабель» підтримувати міжнародну конкурентоспроможність. У підприємства є суттєвий виробничий потенціал та реальні перспективи розвитку.

6. Оцінка міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» показала, що воно є сильним підприємством на українському ринку кабельної продукції. В ПАТ «Одескабель» висока якість продукції, непогана репутація, новітні виробничі потужності і високий рівень технологічного забезпечення, що сприяє підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства. Але на міжнародному ринку кабельної продукції позиція ПАТ «Одескабель» є доволі слабка. На міжнародних ринках продукція підприємства представлена недостатньо, тому підприємство мало впізнане. Підприємства-конкуренти країн далекого зарубіжжя виграють в конкурентній боротьбі за рахунок використання у виробництві нових наукових технологій та налагоджених механізмів постачання на ринок і продажу своєї продукції.

7. ПАТ «Одескабель» слід враховувати світові тенденції й новації в кабельній промисловості та досвід провідних світових компаній з виробництва кабелю. Щоб підвищити ефективність експорту ПАТ «Одескабель», доцільно запровадити інтернет-продажі, наприклад, через системи Alibaba та Amazon.

Для підвищення ефективності ЗЕД ПАТ «Одескабель» необхідно сконцентрувати увагу на вирішенні наступних взаємопов'язаних завдань: створення конкурентоспроможної на світовому ринку продукції; дотримання міжнародних стандартів якості DIN ISO 9001 та DIN EN 9100; проведення гнучкої цінової політики; організація ефективної системи збуту; управління просуванням кабельної продукції на міжнародному ринку.

8. Шляхами підвищення конкурентних переваг продукції ПАТ «Одескабель» є: активізація інноваційно-інвестиційної діяльності; технічне переозброєння підприємства; вдосконалення системи управління трудовою мотивацією і персоналом; вибір конкурентних стратегій розвитку на основі ключових факторів успіху; підвищення якості продукції, впровадження систем управління якістю і їх сертифікація; вдосконалення фінансового менеджменту; комплексний підхід до диверсифікації і планування виробництва; розробка заходів, спрямованих на ефективне використання всіх видів ресурсів; реорганізація системи обліку і аналізу витрат; формування системи управління забезпеченням конкурентоспроможності та вдосконалення її інформаційного забезпечення; вдосконалення маркетингової орієнтації і зміцнення маркетингової служби з її орієнтацією на вивчення потреб споживачів; досягнення єдності всіх ланок та процесів управління в зовнішній і внутрішній політиці підприємства.

9. Важливим шляхом підвищення міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» є розширення обсягів виробництва експортно-орієнтованої продукції. Для цього підприємству необхідно постійно розробляти нові види продукції, удосконалювати виробничу базу та розширювати виробничі потужності. Для нарощення обсягів випуску експортно-орієнтованої продукції підприємству рекомендовано запустити дві лінії виробництва одножильного, двошкульного кабелю, кабелю для мережі з повністю оптоволоконним доступом компанії Hefei Tongding Optical-Electronics Technology Co. Планується, що підприємство в перший рік реалізації проекту отримає додаткові 31868,2 тис. грн. доходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андросова Т. В. Методика оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємств / Т. В. Андросова, Л. О. Чернишова, В. О. Козуб // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2012. - Вип. 2. - С. 189-197.
2. Багрова І. В. Складові та фактори конкурентоспроможності / І.В. Багрова, О.Г. Нефедова // Вісник економічної науки України. - 2007. - № 1. - С.11-16.
3. Бойко Н.А. Непокабелемый рынок / Н.А. Бойко // Строительство и Реконструкция. - 2009. - № 1-2. - С. 21-22.
4. Борецька Н. П. Конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародних ринках: сучасний стан, проблеми та перспективи / Н. П. Борецька, Г. С. Ковтун // Бізнес-навігатор. - 2018. - Вип. 6. - С. 61-65.
5. Бородин А. В. Современные подходы к оценке конкурентоспособности предприятий / А. В. Бородин, Н. Л. Теренина // Казанская наука. - 2012. - № 3. - С. 69-72.
6. Васильева З.А. Иерархия понятий конкурентоспособности объектов рынка / З.А. Васильева // Маркетинг в России и за рубежом. – 2006. – № 2(52). – С. 83 – 89.
7. Вітько Д. О. Сучасні підходи до оцінки міжнародної конкурентоспроможності підприємства / Д. О. Вітько // Економіка. Фінанси. Право. - 2017. - № 5(2). - С. 9-12.
8. Габор С. С. Підприємство як основна ланка ринкової економіки / С. С. Габор, В. С. Габор // Інноваційна економіка. - 2013. - № 6. - С. 64-67.
9. Гуторова І.В. Теоретико-методичні засади аналізу та оцінки конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств / І.В. Гуторова // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка. – 2011. – Вип. 112. – С.204-213.
10. Дашко І. М. Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємств / І.

- М. Дашко // Причорноморські економічні студії. - 2017. - Вип. 13(2). - С. 80-84.
11. Должанский И. З. Конкурентоспособность предприятия: Навчальний посібник / И. З. Должанский, Т.О. Загорна. - К.: ЦУЛ, 2014. - 384 с.
 12. Єргієва Л.І. Оцінка стану конкурентоспроможності підприємств кабельної промисловості України / Л.І. Єргієва // Економічний аналіз. - 2012. - Т. 10(1). - С. 150-152.
 13. Жовновач Р. І. Теоретико-методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємств / Р. І. Жовновач // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. - 2011. - С. 106-113.
 14. Збарський В.К. Конкурентоспроможність високотоварних сільськогосподарських підприємств / В. К. Збарський, М. А. Місевич. - К.: ННЦ ІАЕ, 2009. - 310 с.
 15. Зінчик С. М. Поняття конкурентоспроможності як економічної категорії суспільного розвитку / С. М. Зінчик, О.М. Момот. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/20130214_econ/1_zinchik.htm
 16. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия в условиях формирования рыночной экономики / Ю. Б. Иванов. - Х.: РИО ХГЭУ, 2007. - 246 с.
 17. Иоффе О. Новые назначения проводов и кабелей. Обзор рынка КПП / О. Иоффе // ТехСовет. - 2007. - № 5 (47). - С. 30-32.
 18. Кадирус І.Г. Конкурентоспроможність підприємства та фактори, що на неї впливають / І.Г. Кадирус // Ефективна економіка. - 2014. - №5. - С. 40-46.
 19. Калашникова Л.М. Конкурентоспособность предприятия и их продукции / Л.М. Калашникова // Машиностроитель. - 2013. - № 11. - С. 15-18.
 20. Кахович О. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства на світовому ринку / О. О. Кахович, С. О. Гавриленко Д. О. Мащенко // Економічний простір. - 2019. - № 141. - С. 76-88.
 21. Кваша С. М. Конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської

- продукції на світовому аграрному ринку / С. М. Кваша, Н. Є. Голомша // Економіка АПК. - 2016. - № 5. - С. 99-104.
22. Кириленко А.В. Характеристика міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель» / А.В. Кириленко, О.О. Сукач // Розвиток міжнародної торгівлі в умовах глобальних економічних дисбалансів. – Житомир, 2019. – С.53-55.
 23. Клименко С.М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник / С.М. Клименко, О.С. Дуброва, Д.О. Барабась. – К.: КНЕУ, 2009. - 527 с.
 24. Когут У. І. Особливості забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства в умовах стресу / У. І. Когут, М. Ф. Гончар, Н. І. Дуляба // Наукові записки Української академії друкарства. - 2018. - № 1. - С. 177–186.
 25. Козак Ю. Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємств: Навч. посіб. / І. Ю. Сіваченко, Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 312 с.
 26. Ладунка І.С. Дослідження факторів впливу на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств / І.С. Ладунка, М.І. Братанов // Економіка і суспільство. - 2016. - № 5. - С. 189-194.
 27. Ламбен Ж.Ж. Менеджмент ориентированный на рынок / Ж.Ламбен; под ред. В.Б. Колчанова. - СПб.: Питер, 2008. - 800 с.
 28. Ламбен Жан-Жак. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива / Жан-Жак Ламбен. - СПб.: Наука, 2006. - 589 с.
 29. Малихіна С. В. Міжнародна конкурентоспроможність – як пріоритетний фактор розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств / С. В. Малихіна // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2012. - Вип. 10. - С. 526-529.
 30. Малік М.Й. Конкурентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: монографія / М. Й. Малік, О. А. Нужна. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 270 с.

31. Мануйлович Ю. М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства / Ю. М. Мануйлович // Маркетинг і менеджмент інновацій. - 2013. - № 4. - С. 274-282.
32. Маренич А.В. Управление конкурентоспособностью предприятия / А.В. Маренич, И.А. Астахова // Бизнес-Информ. - 2006. - № 5 - С. 23-27.
33. Масляєва О.О. Економічна сутність категорії «конкурентоспроможність»: дефініція та систематизація / О.О. Масляєва // Ефективна економіка. – 2011. – №10. – С. 25-31.
34. Мещанов Г. И. Анализ основных тенденций в развитии мирового производства кабелей и проводов / Г. И. Мещанов, И. Б. Пешков // Кабели и провода. – 2018. – №4 (335). – С. 3-8.
35. Миронов М.Г. Ваша конкурентоспособность / М.Г. Миронов. - М.: Альфа-Пресс, 2014. - 160 с.
36. Нижник І.В. Управління конкурентоспроможністю промислових підприємств: методи та механізми підвищення: монографія / І.В. Нижник. - Хмельницький: ХНУ, 2012. - 219 с.
37. Нурмаганбетов К.Р. Методика оценки конкурентоспособности предприятия легкой промышленности / К. Р. Нурмаганбетов, Н. Д. Есмагулов // Организатор производства. - 2009. - №2. - С. 90-93.
38. Ожегов С. И. Словарь русского языка / С. И. Ожегов. - М.: Русский язык, 1995. - 846 с.
39. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minfin.com.ua>
40. Офіційний сайт ПАТ «Одескабель». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://odeskabel.com>
41. Парсяк В.Н. Аналітичні передумови управління конкурентоспроможністю невеликих підприємств / В.Н. Парсяк, І.В. Дибач // Економіст. - 2010. - №8 - С. 56-59.
42. Плотичина Т.М. Определение конкурентоспособности предприятия / Т.М. Плотичина // Вестник Тамбовского государственного технического

- университета. - 2010. - №1. - С. 205–211.
43. Пляскіна А. І. Оцінка конкуренції та конкурентоспроможності суб'єктів харчової промисловості / А. І. Пляскіна // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - №2(56). - С. 52-59.
 44. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: підручник / С.Ф. Покропивний. - К.: КНЕУ, 2005. - 528 с.
 45. Попов С. А. Стратегическое управление / С. А. Попов. - М.: Вильямс, 2010. - 495 с.
 46. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер. - М.: Международные отношения, 2009. - 838 с.
 47. Ревуцька Л. Є. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства / Л. Є. Ревуцька // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2015. - № 4. - С. 202-205.
 48. Рубин Ю.В. Конкуренция: реалии и перспективы / Ю.В. Рубин, А.В. Шустов. - М.: Знание, 1995. - 64 с.
 49. Сітковська А. О. Оцінка рівня конкурентоспроможності підприємства: методика та критерії розрахунку / А. О. Сітковська. // Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки. - 2016. - № 3. – С.40-46.
 50. Тараненко А.І. Проблеми експорту українських підприємств кабельної промисловості на ринок ЄС (на прикладі ПАТ «Одескабель») / А.І. Тараненко, І.О. Уханова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/342.pdf>
 51. Фасхиев Х. А. Как измерить конкурентоспособность предприятия? / Х. А. Фасхиев, Е. В. Попова // Маркетинг в России и за рубежом. - 2003. - № 4 (36). - С. 53-68.
 52. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент / Р. А.Фатхутдинов. - М.: ЗАО “Бизнес-школа Интел-Синтез”, 2007. - 312 с.
 53. Халімон Т. М. Складові потенціалу конкурентоспроможності підприємства / Т. М. Халімон // Облік і фінанси. - 2017. - № 3. - С. 126-131.
 54. Хлівна І. В. Структурні елементи та фактори конкурентоспроможності

- сучасного підприємства / І. В. Хлівна, О. В. Гривківська // Економіка. Менеджмент. Бізнес. - 2015. - № 3. - С. 115-120.
55. Хрущ Н. А. Сучасні методичні підходи до оцінки конкурентоспроможності підприємства / Н. А. Хрущ, Л. В. Ваганова // Вісник Хмельницького національного університету. - 2010. - № 5, Т. 3. - С. 153-156.
 56. Чумак Л.Ф. Фактори впливу на формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л.Ф. Чумак // Экономика и управление. - 2013. - № 1. - С. 62-69.
 57. Шаповал Е.В. Под напряжением / Е.В. Шаповал // Бизнес. - 2016. - № 11. - С. 34-39.
 58. Шкардун В.И. Интегральная оценка конкурентоспособности предприятия / А. И. Шкардун // Маркетинг. - 2005. - № 1 (80). - С. 38-50.
 59. Шляга О. В. Сутність та методи оцінки конкурентоспроможності підприємства / О. В. Шляга, К. В. Бідунова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Економіка. - 2014. - Т. 22, вип. 8(4). - С. 112-121.
 60. Юданов А. Ю. Конкуренция: теория и практика: учеб.-практ. пособие / А.Ю. Юданов. - М.: Тандем, 2006. - 384 с.
 61. Юзьвак Л.О. Особливості розвитку теорії і методології сучасного управління конкурентоспроможністю підприємств / Л.О. Юзьвак // Галицький економічний вісник. - 2013. - № 2. - С. 94-100.
 62. Янковий О. Г. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення/ О. Г. Янковий. – Одеса: Атлант, 2013. – 470 с.
 63. Яременко О. Методи оцінки та шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства / О. Яременко, Г. Чечоткіна // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. - 2017. - № 1. - С. 55-61.